

jild. 3 No 2 (2026)

**MANAGEMENT AND ECONOMICS
SCIENTIFIC RESEARCH JOURNAL**

**MENEJMENT VA IQTISODIYOT
ILMIY-TADQIQOT JURNALI**

**НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ
ЖУРНАЛ МЕНЕДЖМЕНТА И ЭКОНОМИКИ**

journals@timeedu.uz

+998 95 651 90 00

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TOSHKENT MENEJMENT VA IQTISODIYOT INSTITUTI

**“MUHANDISLIKDA SUN'IIY INTELLEKT VA
RAQAMLI INNOVATSION
TEKNOLOGIYALAR: ZAMONAVIY
YECHIMLAR VA ISTIQBOLLAR”
MAVZUSIDAGI
XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN
MATERIALLARI**

FARG'ONA-2026

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

TOSHKENT MENEJMENT VA IQTISODIYOT INSTITUTI

"MUHANDISLIKDA SUN'IY INTELLEKT VA RAQAMLI INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR:

ZAMONAVIY YECHIMLAR VA ISTIQBOLLAR" MAVZUSIDAGI

XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN MATERIALLARI

21 MAY 2026 YIL

МИНИСТЕРСТВО ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ, НАУКИ И ИННОВАЦИЙ РЕСПУБЛИКИ

УЗБЕКИСТАН

ТАШКЕНТСКИЙ ИНСТИТУТ УПРАВЛЕНИЯ И ЭКОНОМИКИ

МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ НА ТЕМУ

«ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И ЦИФРОВЫЕ ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В

ИНЖЕНЕРИИ: СОВРЕМЕННЫЕ РЕШЕНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ»

21 МАЯ 2026 ГОДА

MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND INNOVATIONS OF THE REPUBLIC OF

UZBEKISTAN

TASHKENT INSTITUTE OF MANAGEMENT AND ECONOMICS

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE ON THE THEME "ARTIFICIAL

INTELLIGENCE AND DIGITAL INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN ENGINEERING: MODERN

SOLUTIONS AND PROSPECTS" 21 MAY 2026

“Muhandislikda sun’iy intellekt va raqamli innovatsion texnologiyalar: zamonaviy yechimlar va istiqbollar” Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman tezislar to‘plami. 2026-yil 21-may.

Ushbu to‘plamda — “Muhandislikda sun’iy intellekt va raqamli innovatsion texnologiyalar: zamonaviy yechimlar va istiqbollar” Xalqaro ilmiy –amaliy anjuman ishtirokchilarining tezislari keltirilgan. Anjuman kun tartibiga kiritilgan masalalar dolzarb bo‘lib, u yalpi ma‘ruzalar va amaliy zamonaviy muhandislik ta’limida raqamli transformatsiya va sun’iy intellekt, muhandislik yechimlari va sanoat 4.0, robototexnika va avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari, kiberxavfsizlik va ma'lumotlarni himoya qilish, ta’limda axborot va innovatsion texnologiyalarning qo‘llanilishi, biznes jarayonlar va raqamli iqtisodiyotga axborot texnologiyalarining o‘rni kabi sho‘balardan tashkil topgan. To‘plam sohasi mutaxassislari, ilmiy tadqiqotchilar, professor-o‘qituvchilar, doktorantlar, magistrlar va talabalar uchun mo‘ljallangan.

Maqolalarda keltirilgan ma‘lumotlarning haqqoniyligi uchun mualliflar mas’uldir.

©Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman tezislar to‘plami

+998 95 651 90 00

journals@timeedu.uz

Shota Rustaveli ko'chasi, 114

tmijournals.ndc-agency.uz

TMII_ilmiy_bolim

Tahririyat jamoasi

BOSH MUHARRIR:

Narbayev Sharafatdin Kengeshovich

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Norbekov Shohzod Mamarasul o'g'li

TAHRIR HAY'ATI

1. Sharipov Qo'ngratbay Avezimbetovich — O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri, tfd, professor.
2. Axmedov Xojiakbarxon Dilshatovich — Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti rektori, ifn, dotsent.
3. Gulyamov Saidasror Saidaxmedovich — O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademiyasi, ifd, professor.
4. Xotamov Ibodullo Sadulloyevich — Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Iqtisodiyot kafedrası professori, ifn.
5. Sultonov Mansur Qilichovich — O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Ta'lim sifatini ta'minlash milliy agentligi ekspertlar guruhi rahbari, tffd, dotsent.
6. Chertovitskiy Aleksandr Stepanovich — "Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" Milliy tadqiqot universiteti professori, iqtisodiyot fanlari doktori.
7. Popkova Yelenadyevna — Rossiya Gen "Ilmiy aloqalar instituti" avtonom notijorat tashkiloti prezidenti, iqtisodiyot fanlari doktori, professor.
8. Dr Go Khang Ven — Malayziyaning INTI xalqaro universiteti prorektori.
9. Wang Cheng — XXR "Hebei Institute of Mechanical and Electrical Technology" instituti iffd, dotsent.
10. Xakimova Nilufar Karimkulovna — O'zMU huzuridagi Yarimo'tkazgichlar fizikasi va mikroelektronika ilmiy-tadqiqot instituti PhD, ilmiy xodimi.
11. Yo'ldoshev Nuriddin Qurbonovich — Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Biznes boshqaruvi va moliya kafedrası ifd, professor.
12. Chariyev Qurbon Amirovich — Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Iqtisodiyot kafedrası professori, ifd.
13. Abduraimova Nigora Radjabovna — Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Iqtisodiyot kafedrası dotsenti, iffd.
14. Anarqulova Gulnaz Mirzaxmatovna — Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrası professori, ifn.
15. Yakubov Sadirjan Bakiyevich — Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrası professori, ifn.
16. Kadirova Istora Bobirovna — Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Karyera markazi direktori, iffd, dotsent.
17. Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi — Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti doktoranti, iffd, dotsent.
18. Mamatov Narzullo Solidjonovich — "TIQXMMI" MTU kafedra mudiri, texnika fanlari doktori, professor.
19. Turaqulov Otabek Xolmirzayevich — Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Muhandislik va axborot texnologiyalari kafedrası mudiri, tffd, dotsent.
20. Toirov Shuxrat Abduganiyevich — Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Muhandislik va axborot texnologiyalari kafedrası professori vb, tffd.
21. Yusupov Rustam Abdimuratovich — Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Muhandislik va axborot texnologiyalari kafedrası dotsenti, tffd.
22. Nazarov Xolmo'min Abduxobovich — Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Muhandislik va axborot texnologiyalari kafedrası dotsenti, fmf.
23. Asrayev Muhammadmullo Abdulla o'g'li — Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Muhandislik va axborot texnologiyalari kafedrası dotsenti, tffd.
24. Yunusova Shaxnoza Muxamedumarovna — Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrası dotsenti, fffd.

TOVARLAR VA XIZMATLARNI KENG TABAQALASHTIRISH YO'NALISHLARI

Sodiqov Miraxror Abbos o'g'li

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada tovarlar va xizmatlarni keng tabaqalashtirishning nazariy va amaliy jihatlarini tahlil qilingan. Tabaqalashtirishning iqtisodiy daraja, funksional xususiyatlar, dizayn va foydalanish sharoiti kabi asosiy yo'nalishlari yoritilgan. Shuningdek, xizmatlarni mijoz turi, maqsadi va servis darajasi bo'yicha farqlash masalalari ko'rib chiqilgan. Maqolada BKG matrisasi orqali mahsulot portfelini baholash imkoniyatlari hamda tabaqalashtirish strategiyasining afzalliklari va xavf-xatarlari tahlil qilinib, bozor raqobatbardoshligini oshirishdagi ahamiyati asoslab berilgan.

Kalit so'zlar. Tabaqalashtirish, tovarlar diversifikatsiyasi, xizmatlar diversifikatsiyasi, raqobatbardoshlik, bozor segmentlari, marketing strategiyasi, iste'molchilar ehtiyoji, mahsulot portfeli, BKG matrisasi, bozor ulushi, bozor o'sish sur'ati, mahsulot hayotiy sikli, innovatsiya, qiymat yaratish, raqobat strategiyasi.

Abstract. This article analyzes the theoretical and practical aspects of the broad differentiation of goods and services. The main areas of differentiation, such as economic level, functional characteristics, design and operating conditions, are covered. Also, the issues of differentiating services by type of customer, purpose and level of service are considered. The article analyzes the possibilities of evaluating the product portfolio through the BKG matrix, as well as the advantages and risks of the differentiation strategy, and justifies its importance in increasing market competitiveness.

Keywords. Differentiation, product diversification, service diversification, competitiveness, market segments, marketing strategy, consumer needs, product portfolio, BKG matrix, market share, market growth rate, product life cycle, innovation, value creation, competitive strategy.

Аннотация. В данной статье анализируются теоретические и практические аспекты широкой дифференциации товаров и услуг. Рассматриваются основные области дифференциации, такие как экономический уровень, функциональные характеристики, дизайн и условия эксплуатации. Также рассматриваются вопросы дифференциации услуг по типу клиента, назначению и уровню обслуживания. В статье анализируются возможности оценки продуктового портфеля с помощью матрицы BKG, а также преимущества и риски стратегии дифференциации и

обосновывается ее важность для повышения конкурентоспособности на рынке.

Ключевые слова: Дифференциация, диверсификация продукции, диверсификация услуг, конкурентоспособность, сегменты рынка, маркетинговая стратегия, потребности потребителей, продуктовый портфель, матрица ВКГ, доля рынка, темпы роста рынка, жизненный цикл продукта, инновации, создание ценности, конкурентная стратегия.

Kirish. Bugungi kunda bozor iqtisodiyoti sharoitida iste'molchilar ehtiyojlarini to'liq qondirish, raqobatbardoshlikni oshirish va daromadni ko'paytirish maqsadida tovarlar va xizmatlarni tabaqalashtirish (diversifikatsiya qilish) muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Tovarlarni tabaqalashtirishda, birinchi navbatda, iqtisodiy darajasi bo'yicha farqlanish kuzatiladi: arzon, o'rta va lyuks segmentlar uchun mo'ljallangan mahsulotlar ishlab chiqariladi. Ikkinchidan, funksional xususiyatlari asosida tabaqalashtirish amalga oshiriladi, ya'ni bir xil tovar turining turli variantlari: masalan, turli quvvatdagi changyutishtlar yoki turli funksiyalarga ega telefonlar. Uchinchi yo'nalish — dizayn va tashqi ko'rinish bo'yicha farqlash bo'lib, bu iste'molchilarning estetik ehtiyojlariga yo'naltirilgan. Shu bilan birga, mahsulotni ishlatish sharoitiga qarab ham tabaqalashtirish mumkin: uy uchun, ish joyi uchun, sayohat uchun mo'ljallangan mahsulotlar.

“Tabaqalashtirish — bu kompaniyalar-raqobatchilar tomonidan taklif etilayotgan tovarlar (xizmatlar)da iste'molchi nuqtai nazaridan muhim va qimmatli bo'lgan farqlardir. Tabaqalashtirish kompaniyaga o'z mahsulot yoki xizmatlarini bozorda boshqalardan farqlantirish, shu bilan uning raqobatdagi ustunligini ta'minlashga yordam beradi. Bu strategiyaning maqsadi — mijozlar talablariga javob beradigan va ularni jalb qiladigan uziga xos xususiyatlar yoki foyda taklif qilishdir.”

Tovarlarni va xizmatlarni keng tabaqalashtirish yo'nalishlari bozordagi iste'molchilar ehtiyojlari, talab darajasi va xulq-atvoriga qarab shakllanadi. Bu tabaqalashtirish kompaniyalarga har xil mijoz guruhlari uchun moslashgan yechimlar taklif etish imkonini beradi. Tovarlarni va xizmatlarni tabaqalashtirishning asosiy yo'nalishlari quyidagilardan iborat:

Xizmatlarni tabaqalashtirishda esa, birinchi navbatda, mijoz turi (jismoniy yoki yuridik shaxslar) bo'yicha farqlanish amalga oshiriladi. Ikkinchidan, foydalanish maqsadi — masalan, ta'lim, tibbiyot, moliya, transport va boshqa sohalarga qarab tabaqalashtiriladi. Xizmatlar servis darajasi va individual yondashuv bo'yicha ham farqlanadi: oddiy standart xizmatlardan tortib, premium yoki personallashtirilgan xizmatlarga. Shuningdek, xizmat

ko'rsatishning geografik qamrovi — mahalliy, mintaqaviy yoki xalqaro darajada bo'lishi ham tabaqalashtirish uchun asos bo'ladi.

Tabaqalashtirish strategiyasi - bu firma tomonidan taklif yetilayotgan mahsulot yoki xizmatlarni farqlash strategiyasi bo'lib, ya'ni ushbu mahsulot yoki xizmat sohada noyob sifatida qabul qilinishi mumkin bo'lgan holatdir. Farqlash turli yo'llar bilan amalga oshirilishi mumkin: dizayn yoki brend pozitsiyasi bo'yicha, texnologiya bo'yicha, funktsionallik bo'yicha, mijozlarga xizmat ko'rsatish, dilerlik tarmog'i va boshqa parametrlar.

Tabaqalashtirish strategiyasining asosiy maqsadi — bozorning turli segmentlarida kompaniyaning mavjud mahsulotlarini yoki xizmatlarini yangi shakllarda yoki yangi turlarda taklif qilish orqali maksimal foyda olishdir. Bu, o'z navbatida, kompaniyaga bir necha boshqa yo'nalishlarda raqobat qilish, yangi mijozlar bilan ishlash va risklarni minimallashtirish imkonini beradi.

Tabaqalashtirish strategiyasi, asosan, innovatsiya va operasion marketingda, ayniqsa, qo'shimcha investisiyalarni talab qiladi. Mahsulotning foydaliligini oshirishga qaratilgan deyarli har qanday tabaqalashtirish elementi xarajatlarga, asosan ularni oshirishga ta'sir ko'rsatadi. Shuning uchun, tabaqalashtirishning narxi – bu yuqoriroq xarajat dir. Shuning uchun u ma'lum darajada xarajatlarni bo'yicha yetakchilik strategiyasi bilan ziddiyatga tushadi.

“Strategik tahlil diversifikatsiyalangan kompaniyaning portfel tahlili deb ataladi. Kompaniya portfeli yoki korporativ portfel — bu bir sohibga tegishli bo'lgan, nisbatan mustaqil xo'jalik bo'limlaridan (strategik biznes yoki faoliyat birliklari) iborat bo'lgan to'plamdir.”

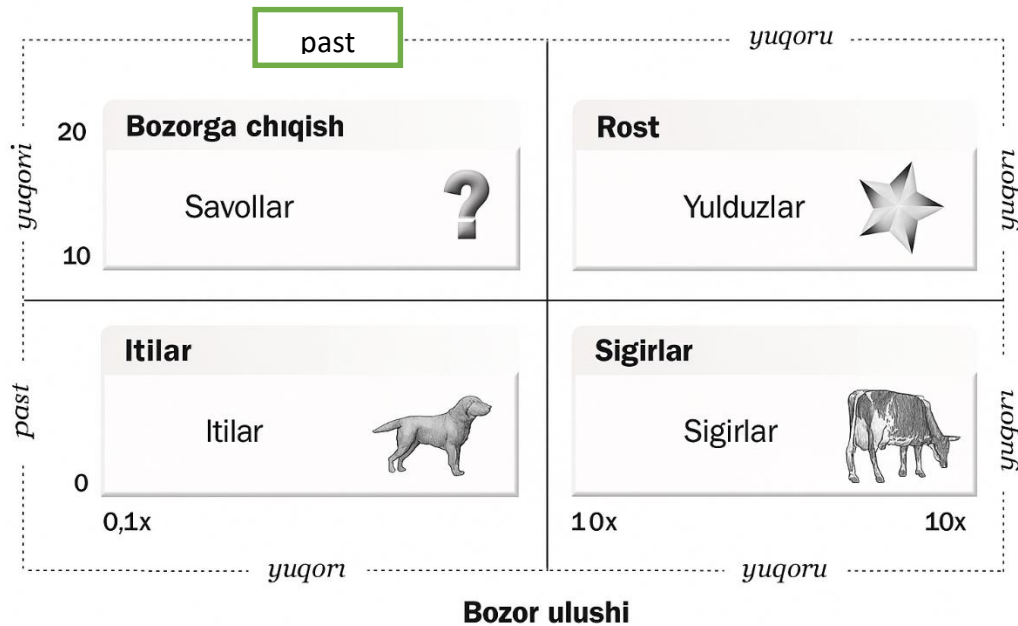
Tabaqalashtirish strategiyasi bozorni turli segmentlarga bo'lib, har bir segment uchun moslashtirilgan mahsulot yoki xizmat turlarini taklif etishni nazarda tutadi. Bu strategiya kompaniyaga turli iste'molchilar guruhlarining ehtiyojlarini aniqroq o'rganish va ularga maqsadli yechimlar taklif etish imkonini beradi. Bunday yondashuv “Boston Konsalting Guruhi” tomonidan ishlab chiqilgan BKG matrisasi bilan uzviy bog'liqdir, chunki matrisa mahsulot yoki biznes-birliklarning bozordagi o'sish sur'ati va nisbiy ulushiga qarab tahlil qilishga asoslanadi.

Tabaqalashtirish strategiyasi natijasida kompaniya bir vaqtning o'zida turli segmentlardagi mahsulotlarni matrisadagi turli kvadrantlarda joylashtirishi mumkin: “savol belgisi” segmenti yangi bozorga kirishni ko'rsatsa, “yulduzlar” segmenti yuqori o'sish va katta ulushni aks ettiradi, “sigirlar” segmenti kompaniyaga barqaror daromad olib keluvchi yetilgan bozor segmentlarini, “itlar” esa past ulush va past o'sishga ega bo'lgan, ehtimol rad etilishi kerak bo'lgan segmentlarni ifoda etadi. Shu tariqa, tabaqalashtirish strategiyasi

kompaniyaga har bir bozor segmenti uchun BKG matrisasi yordamida to'g'ri marketing, investisiya va rivojlanish strategiyasini belgilashga xizmat qiladi.

Mahsulot portfelini tahlil qilish usullaridan biri — Bozor o'sishi – Bozor ulushi matrisasi bo'lib, u 1.3-rasmda keltirilgan. Ushbu matrisa Boston Consulting Group (Boston Konsalting Guruhi yoki BKG) tomonidan ishlab chiqilgan.

BKG matrisasi hayotiy sikl modeliga asoslanadi. Siklning har bir bosqichida korxonaning pul oqimi va foydasi o'zgaradi: manfiy foyda o'sish bilan almashtiriladi, so'ngra esa asta-sekin pasayadi.

1-rasm. "Boston Konsalting Guruhi yoki BKG" matrisasi

Shunday qilib, mahsulot yoki biznes birligi rivojlanish jarayonida quyidagi to'rt bosqichdan o'tadi:

Bozorga chiqish (mahsulot – "savol belgisi", ba'zi manbalarda – "muammo" yoki "qiyin bolalar");

O'sish (mahsulot – "yulduz");

Yetuklik (mahsulot – "sigir");

Pasayish (mahsulot – "it").

BKG matrisasida har bir bosqich uchun alohida maydon ajratilgan.

Gorizontal o'qda nisbiy bozor ulushi (NBU) ko'rsatkichi,

vertikal o'qda esa bozor o'sish sur'atlari (BO'S) ko'rsatkichi tasvirlanadi.

NBU ko'rsatkichi – bu biznes-birlikning bozor ulushi eng yirik raqobatchining bozor ulushiga bo'lingan qiymatidir.

Agar NBU = 1 bo'lsa – bu bozor yetakchisini anglatadi,

Agar $NBU < 1$ bo'lsa – bu yetakchini kuzatib boruvchilar degani.

Yuqori bozor ulushi biznesning muvaffaqiyatli ekanligini bildiradi.

Bu esa pul oqimining mavjudligini ko'rsatadi, shuningdek, daromad va foydaning o'sishi kutilayotganidan dalolat beradi. BO'S (bozor o'sish sur'atlari) ko'rsatkichi tarmoqdagi mahsulot savdosi prognozlariga asoslanadi, bu prognozlar esa mahsulotning hayotiy sikli tahliliga tayanadi.

Odatda, 10% dan yuqori o'sish sur'atlari yuqori deb baholanadi. Bundan tashqari, tashkilot faoliyat yuritayotgan tarmoq segmentlarining o'rtacha tortilgan o'sish sur'atlari qiymatidan ham yuqori va past o'sish bozorlarini ajratish uchun bazaviy daraja sifatida foydalanish mumkin. Yuqori BO'S bo'lgan tarmoqlar ilmiy tadqiqotlar, yangi mahsulotlar ishlab chiqish va reklama uchun katta investisiyalarni talab qiladi. Bu esa bozorda ustunlikka erishish va ijobiy pul oqimlarini ta'minlash uchun zarurdir.

Tabaqalashtirish strategiyasi bilan bog'liq xavflar:

1. *Raqobatchilar bilan narxlardagi farqning ortishi.* Past xarajatlarga ega raqobatchilar bilan narxlardagi farq shunchalik katta bo'lib qolishi mumkinki, differensial mahsulotning raqobatbardosh ustunligini saqlab qolish deyarli imkonsiz bo'lib qoladi.

2. *Tabaqalashtirish omilining rolining pasayishi.* Mahsulot an'anaviy bo'lib borayotgani sababli differensiatsiya omilining roli pasayadi.

3. *Tabaqalashtirish elementining osonlik bilan nusxa ko'chirilishi.* Agar tabaqalashtirish elementi osonlik bilan nusxa ko'chirilishi mumkin bo'lsa, ushbu tarmoqdagi raqobat katta ehtimol bilan narx raqobatiga aylanadi.

4. *Keng tabaqalashtirishdagi xavflar.* Keng tabaqalashtirish bilan birga, o'z kuchlarini muayyan segmentga yo'naltirgan firmalardan jiddiy xavflar paydo bo'ladi.

5. *Tabaqalashtirishga xarajatlarni e'tiborsiz qoldirish.* Agar firma tabaqalashtirishga xarajatlarni e'tiborsiz qoldirsa, narx oshishi foydaning oshishiga olib kelmaydi.

6. *Iste'molchilarning tabaqalashtirishga bo'lgan idrokning pasayishi.* Imitatsiyalarning ta'siri ostida iste'molchilarning tabaqalashtirishga bo'lgan idroki pasayadi, bu yetilgan tarmoqlar uchun xarakterlidir.

7. *Mahsulot tabqalashuvining sotuv istiqbollarining noaniqligi.* Mahsulotning bozordagi muvaffaqiyatiga ishonch yo'q.

Xulosa qilib aytganda, tabaqalashtirish strategiyasi xarajatlarni kamaytirish strategiyasiga qarama-qarshi alternativa hisoblanadi. Shu sababli, ushbu strategiyalarni birlashtirishga urinishda, odatda, mahsulotlarning keng assortimenti bilan birgalikda minimal xarajatlarga erishib bo'lmaydi. Kompaniya sifat va narx darajasi bo'yicha o'rtacha o'rinni egallaydi.

Shu bilan birga, tabaqalashtirish strategiyasi doirasida ham korxonaning xarajatlarga bo'lgan raqobatbardoshligini ta'minlash zarur. Bu «sifat/narx» bahosini maksimallashtirishga intilishni anglatadi.

Sanoat mahsulotlari iste'molchilari ma'lum bir kompaniyaning afzalliklarini tan olgan taqdirda ham, ularning hammasi ham ushbu mahsulotni sotib olmaydi (hatto yuqori narx bozor talabi bo'lsa ham). Boshqa jihatdan tabaqalashtirish ma'lum darajada past xarajatlarga mos kelishi va mahsulot narxini belgilashga to'sqinlik qilmasligi mumkin.

Tabaqalashtirish strategiyasi, boshqacha aytganda, bozorda tovarni ajratib ko'rsatish, korxonaning xaridor uchun sifat darajasi, o'ziga xos xususiyatlarining mavjudligi, sotish usullari, sotilgandan keyingi xizmat ko'rsatish nuqtai nazaridan mahsulotga (raqobatchilarga nisbatan) betakrorlik va yuqoriroq qiymatni ta'minlash qobiliyatini anglatadi.

Xaridorlar uchun qiymat – bu ular tovardan foydalanganda oladigan foyda yoki to'liq qanoatlantirish, shuningdek, uning xizmat muddati davomida minimal operasion xarajatlardir.

Iste'molchilarning qanoatlantirilishi har doim rasional iqtisodiy omillar va mahsulotning imijiga sub'yektiv baho berishning uyg'unligidir. Masalan, ishlab chiqarish vositalari bozorlarida odatda iqtisodiy omillar ustunlik qiladi, bunda xaridorlar ko'proq iqtisodiy foyda taklif qiladigan yetkazib beruvchilarni tanlaydi. Iste'mol bozorlarida savdo belgisi orqali uzatiladigan mahsulot imiji asosiy rol o'ynaydi, xizmatlar bozorlarida esa firmaning "birinchi qatordagi personaliyati", ya'ni xizmatlar ko'rsatish orqali mijozlar uchun bevosita alomat yaratadigan xodimlar asosiy o'rinni egallashadi.

Ushbu strategiyaning markaziy nuqtasi xaridorning ehtiyojlarini tushunish bo'lib, tabaqalashtirishni amalga oshirishda muvaffaqiyat kaliti xaridor tomonidan qadrlanuvchi va ushbu betakrorlik uchun tarmoqdagi o'rtacha narxdan yuqoriroq narx to'lashga tayyor bo'ladigan betakrorlik bo'lishi kerak.

Bu holatda, eksklyuziv mahsulot/xizmatning ma'lum bir sifatleri majmui orqali firma muayyan bozor segmentida doimiy xaridorlar guruhini, ya'ni deyarli mini-monopoliyani yaratadi deb aytish mumkin. Bu yerda, o'z navbatida, tarmoqda bir nechta muvaffaqiyatli tabaqalashtiruvchi korxonalar bo'lishi mumkinligi taxmin qilinadi. Buni xaridorlarni muayyan, lekin turlicha talablarni qo'yadigan kichik guruhlariga segmentlashtirish sifatida tasavvur qilish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Davletov, I.I. Strategicheskiy menedjment [Tekst]: uchebnoye posobiye. / I.I. Davletov, T.M. Svechnikova, V.P. Cherdansev, S.A. Chernikova. - M-vo s.- x. RF, FGBOU VO Permskaya GSXA. – Perm: Izd-vo FGBOU VO Permskaya GSXA, 2015. – 57 s. – 50 ekz.

Alimov A.N. Strategicheskiy menedjment: uchebno-metodicheskoye posobiye /
A

.
[N1XTwHlyjYI7jUhtsk3xD2zWALQKCZ0MPanErvVcm8%2Fslide-6.jpg&lr=10335&pos=1&rpt=simage&source=related-duck&text=Preimuyestva%20i%20nedostatki%20strategii%20differensiasii](#)

A

l

i

m

o

v

.

-

.

-

B

e

l

g

o

r

o

d

:

I

D

.

-

«

B

e

l

g

o

r

o

d

»

.

N

I

U

MUNDARIJA		
1-SHO'BA: ZAMONAVIY MUHANDISLIK TA'LIMIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA SUN'IY INTELLEKT		6
<i>Turakulov O Asrayev M Karimov E</i>	QISHLOQ VRACHLIK PUNKTLARINING SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING RO'LI	6
<i>G'oipova Kh</i>	VOICE ANALYSIS TECHNOLOGIES SPECIAL ALGORITHMS AND ARTIFICIAL INTELLECT MODELS	11
<i>G'oipova Kh</i>	SECURITY MECHANISMS BASED ON VOICE AND VIDEO SYNTHESIS	17
<i>Sh.A.Toirov, T.E.Xudoyqulov</i>	METHODS AND SOLUTIONS FOR GENERALIZING AMPLITUDE AMPLIFICATION IN QUANTUM ALGORITHMS	23
<i>Rizayev X</i>	MUHANDISLIK GRAFIKASI FANLARINI O'QITISHDA AUTOCAD DASTURIDAN BIM TEXNOLOGIYALARIGA ASOSLANGAN REVIT DASTURIGA O'TISHNING DIDAKTIK AFZALLIKLARI	27
<i>Turakulova Sh</i>	KO'Z TUBI TASVIRLARIDA QON TOMIR TARMOQLARINING DIAMETRI, EGRI-BUGRILIGI VA TARMOQLANISH BURCHAKLARI ASOSIDA DIAGNOSTIK TAHLIL	34
<i>Turakulov O, Jumaboyev D</i>	IJTIMOIIY TARMOQ YOZISHMALARIDAGI HISSIYOTLARNI TAHLILLASH MODELII	45
<i>X.T. Dusanov</i>	SUN'IY INTELLEKT ALGORITMLARI ASOSIDA TASVIRLAR SIFATINI OSHIRISH	49
<i>Yusupov R.A.</i>	YER OSTI SUVLARI GIDROSFERASI HARAKATINI SUN'IY INTELLEKT YORDAMIDA MODELLASHTIRISH	56
<i>Erhanova N</i>	BOLALARNING NUTQINI O'STIRISH ORQALI TANQIDIY FIKRLASHGA O'RGATISHDA SUN'IY INTELLEKTDAN FOYDALANISH	64
<i>S.A. Olimov</i>	TA'LIM TIZIMIGA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINI TATBIQ ETISH JIHATLARI	70
<i>Shadmanov S</i>	SUN'IY INTELLEKTNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI	77
2-SHO'BA: MUHANDISLIK YECHIMLARI VA SANOAT 4.0		82
<i>Норматов Ш, Туражонов К,</i>	МЕТОД ОЦЕНКИ УСТОЙЧИВОСТИ ОТКОСОВ И УСТУПОВ КАРЬЕРА	82

Логинев П, Акбаров Н		
Егорова В.В.	ЖИВУЧЕСТЬ И ТЕХНИЧЕСКОЕ СОСТОЯНИЕ ЖЕЛЕЗОБЕТОННЫХ КОНСТРУКЦИЙ КАРКАСА ЗДАНИЯ В РЕЗУЛЬТАТЕ ОСОБОГО ВОЗДЕЙСТВИЯ	89
Ochilova I	O'ZBEKISTON SANOAT KORXONALARIDA GENDER TENGLIK INDIKATORLARINI RAQAMLI MONITORING QILISH MEXANIZMLARI	104
Axmedov X, Sharipov K	KORXONALARNING RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASH STRATEGIYASINI ISHLAB CHIQUISHDA ZAMONAVIY TAHLIL METODLARINING AHAMIYATI	109
Khidirova D	TOWARDS TRUSTWORTHY WILDFIRE DETECTION: INTEGRATING EXPLAINABILITY AND UNCERTAINTY IN DEEP LEARNING MODELS	113
Axmedov X, Sharipov K	RAQOBAT STRATEGIYASINI ISHLAB CHIQUISH ASOSIDA KORXONANI STRATEGIK BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	120
Narbayev Sh, Abduqayumov A	DAVLAT KORXONALARIDA ESG STANDARTLARI ASOSIDA KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	126
Omonturdiyev O	SIFATLI NOTO'QIMA MATO OLISH UCHUN JUN TOLASINI CHO'TKALI BARABAN ORQALI SAMARALI TOZALASH VA UZATISH JARAYONINING NAZARIY TAHLILI	132
Rashidov J.X., Kaipov A. K	IQTISODIY MODERNIZATSIYA JARAYONIDA ISHLAB CHIQARISH SAMARADORLIGINI RIVOJLANTIRISHNING ASOSIY OMILLARI	143
Rashidov J.X., Kaipov A. K	IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYA VA DIVERSIFIKATSIYA QILISH JARAYONIDA KORXONALARDAGI MOLIVAVIY XAVFLARNI BOSHQARISH MEXANIZMLARI	147
Kadirjanova M	KORXONALARDA INNOVATSION RIVOJLANISHNI BOSHQARISH STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH	158
Kadirjanova M	KORXONALARDA INNOVATSION BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.	166

<i>R.M. Tursunova, M.E. Tursunov, G. Abduraxmanov, A.T. Dexqonov, Sh.M. Norbekov, D.R. Jumaboyev</i>	LEGIRLANGAN SILIKAT SHISHASIDA SIZIB O'TISH BUSAG'ASIGA TEXNOLOGIK OMILLAR TA'SIRI	173
3-SHO'BA: ROBOTOTEXNIKA VA AVTOMATLASHTIRILGAN BOSHQARUV TIZIMLARI		179
<i>Asrayev M, Tursunaliyeva O</i>	HTTP GET ORQALI SERVERGA ULANISH.	179
<i>M.E. Tursunov, Sh.M. Norbekov</i>	AVTOMOBILLAR UCHUN PELTIER EFFEKTI ASOSIDAGI MINI AQLLI SUV SOVITISH TIZIMINI ISHLAB CHIQISH VA TADQIQ ETISH	188
<i>Yakubov S, Xasanova Sh.</i>	ROBOTOTEXNIKA VA AVTOMATLASHTIRILGAN BOSHQARUV TIZIMLARINING O'ZBEKISTONDA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI INTELLEKT	194
4-SHO'BA: KIBERXAVFSIZLIK VA MA'LUMOTLARNI HIMOYA QILISH		201
<i>Sh.A.Toirov, A.A.Seytnazarova, T.E.Xudoyqulov</i>	OPTIMIZING GLOBAL SEARCH PROBLEMS USING GROVER'S QUANTUM ALGORITHM	201
<i>Toshpo'latov Sh</i>	VEB-ILOVALARDA HTTP XAVFSIZLIK SARLAVHALARINI JORIY ETISHNING DOLZARB MUAMMOLARI	209
<i>Очилов Н, Набиев С</i>	АНАЛИЗ АРХИТЕКТУРНОГО СЛОЯ ИСТОЧНИКОВ ДАННЫХ DLP-СИСТЕМ ДЛЯ ГИБРИДНЫХ КОРПОРАТИВНЫХ СРЕД	215
<i>Toirov Sh, Asrayev M, Yo'ldoshaliyeva G</i>	KIBERHUJUM VA UNGA QARSHI KURASH	225
<i>Karabayev R.</i>	O'ZBEKISTONDA KIBERXAVFSIZLIK HOLATINI BAHOLASH VA KIBERXAVFLARNING STATISTIK TAHLILI	229

5-SHO'BA: TA'LIMDA AXBOROT VA INNOVATSION TEKNOLOGIYALARNING QO'LLANILISHI		237
<i>Suyunov Y, Nazarov U</i>	RAQAMLI TA'LIM TEKNOLOGIYALARINI RIVOJLANTIRISH MARKAZIDA MOLIVAVIY NAZORATINI TASHKIL ETISHNING AMALDAGI HOLATI	237
<i>Gulyamova Sh</i>	THE NEW SETUP IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING (ELT): THE INTEGRATION OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES AND STANDARD CLASSES	247
<i>Xashimov A, Mamatov A</i>	KADRLARNI BAHOLASH VA RIVOJLANTIRISH UCHUN ELEKTRON BAHOLASH TIZIMLARI TAHLILI	252
<i>Mirzaev R.</i>	MATERIALLARNI ME'YORLASHTIRISH JARAYONIDA DATA ANALITIKA VA SUN'IY INTELLEKT TEKNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH MUAMMOLARI VA YECHIMLARI	264
<i>Xaydarov S</i>	TALABALARNI TARBIYALASHDA JISMONIY VA MA'NAVIY BARKAMOLLIKNI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK MEXANIZMLARIDA AXBOROT VA INNOVATSION TEKNOLOGIYALARNING QO'LLANILISHI	269
<i>Anarkulova G, Mamajonova R.</i>	OLIV TA'LIMDA MAXSUS FANLARNI O'QITISHDA INNOVATSION TA'LIM TEKNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR	278
<i>Sherova D.</i>	OLIV TA'LIMDA INNOVATSION TEKNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA MUSTAQIL TA'LIMNI TASHKIL ETISH IMKONIYATLARI	284
<i>Mukhamadiyev A, Sh.A.Toirov</i>	OPTIMIZING EDUCATIONAL PROCESSES WITH GENERATIVE AI: INNOVATIVE INSTRUCTIONAL DESIGN AND AUTOMATED ASSESSMENT TOOLS	290
<i>Xoshimova M.</i>	AKMEOLOGIK YONDASHUV ASOSIDA TALABALARDA KONFLIKTOLOGIK	301

	KOMPETENTLIKNI RIVOJLANTIRISH	
<i>Olamova M.</i>	PEDAGOGIK LOYIHALASHDA TALABALARDA AXBOROT-KONSTRUKTIV KOMPETENSIYANI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK ASPEKTLARI	306
<i>Mamadaliyev N.</i>	RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA “MA’LUMOTLAR TUZILMASI VA ALGORITMLAR” FANINING DASTURIY TA’MINOTINI PEDAGOGIK QO’LLASH METODIKASI	311
<i>G’aniyeva M. Yunusova I</i>	BARQAROR RIVOJLANISH HISOBOTI (ESG) – KORXONALARNING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISHNING ZAMONAVIY AUDITI SIFATIDA	315
<i>Juraboyeva Sh.</i>	TA’LIM VA BIZNES INTEGRATSIYASIDA RAQAMLI PLATFORMALARNING AHAMIYATI.	320
<i>Anvarov D.</i>	O’ZBEKISTONNING ENG YANGI TARIXI FANINI O’QITISHDA AXBOROT VA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNING QO’LLANILISHI: METODOLOGIK TAHLIL VA SAMARADORLIK	326
<i>Usmonova M.</i>	TELEFONGA TOBELIK – NOMOFOBIYA: ZAMONAVIY DAVRNING PSIXOLOGIK ILLATLARI.	331
<i>Jo’rayeva N</i>	KORXONALARDA BOSHQARUV JARAYONLARINI TAKOMILLASHTIRISH: CRAFERS SHIRINLIKLAR KORXONASI MISOLIDA EMPIRIK TADQIQOT	340
<i>A. M. Романова, С.А. Олимов</i>	ЗНАЧЕНИЕ СЕТЕВОЙ ФОРМЫ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ПРИ РЕАЛИЗАЦИИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ПРОГРАММ УВО ДЛЯ ИНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ	349
<i>Suyunova N</i>	RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANGAN HOLDA MATEMATIKA DARSLARIDA MANTIQIY VA TANQIDIY FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISH	354
<i>Уснитдинов М</i>	РОЛЬ РУССКОГО ЯЗЫКА В ФОРМИРОВАНИИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ (НА ПРИМЕРЕ УЗБЕКИСТАНА).	361

6-SHO'BA: BIZNES JARAYONLAR VA RAQAMLI IQTISODIYOTGA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING O'RNI.		368
<i>Axmedov X.D, Kamalov Sh.F</i>	SANOAT KORXONALARIDA OPTIMAL XARAJATLAR STRATEGIYASINI AMALGA OSHIRISH YO'LLARI	368
<i>Sodiqov M</i>	TOVARLAR VA XIZMATLARNI KENG TABAQUALASHTIRISH YO'NALISHLARI	381
<i>R.B.Mirzayev</i>	REKLAMA TIZIMI VA SOTUV JARAYONINI MUVOFIQLASHTIRISH MASALALARI.	388
<i>Primov S, Akramov J</i>	RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA DAVLAT MOLIYASINI BOSHQARISHNING ZAMONAVIY MECHANIZMLARI	392
<i>Karabayev R.</i>	ИСККУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ В ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ УЗБЕКИСТАНА	401
<i>Абдураимова Н, Зоҳидов А</i>	ПУТИ ДОСТИЖЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА ЗА СЧЁТ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ СЕТЕЙ В УЗБЕКИСТАНА	407
<i>М.Асраев, Ш.Ақбаров</i>	ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЙ ФУНДАМЕНТ КОМПОЗИТНОГО БИЗНЕСА	417
<i>Abduraimova N, Zohidov A</i>	BARQAROR TARMOQLARNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRINI BAHOLASHNING DOLZARB MODELLARI: O'ZBEKISTON TAJRIBASI	422
<i>Samatov A, Turdibekova S.</i>	RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA KORPORATIV BOSHQARUV JARAYONIGA RAQAMLI TEXNOLIGYALARNI JORIY QILISHNING SAMARADORLIGI.	430
<i>Samatov A, Turdibekova S.</i>	RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA KORPORATIV BOSHQARUV ASOSLARI VA UNING ZAMONAVIY MODELLARI TAHLIL QILISH	435
<i>Toxirov J.</i>	EKOLOGIK STANDARTLAR JORIY ETILISHIDA BUYRUQBOZLIK VA BOZOR MECHANIZMLARINING TA'SIRI	440

<i>Maxmudov J.</i>	O'ZBEKISTONNING "TASHQI QARZ ORQALI RIVOJLANISH STRATEGIYASI"	450
<i>Shoyev D, Abdullayeva G.</i>	BOSHQARUV SIFATIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI	459
<i>Daminova O', Pulatov Sh.</i>	QISHLOQ XO'JALIK KORXONALARINING IQTISODIY MOHIYATI, TASNIFI VA FAOLIYAT XUSUSIYATLARI	467
<i>Daminova O', Pulatov Sh.</i>	QISHLOQ XO'JALIK MAHSULOTLARINI XALQARO BOZORLARGA OLIB CHIQISH STRATEGIYALARINI ISHLAB CHIQISH	471
<i>Narbayev Sh.K. Nabixonov S.</i>	BIZNES ETIKASIDAN KORPORATIV MADANIYATNI SHAKLLANTIRISH VOSITASI SIFATIDA FOYDALANISH	480
<i>Muydinov N</i>	RAQAMLI IQTISODIYOT RIVOJLANISHI VA IT TEXNOLOGIYALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGI	487
<i>Primov S, Shakirov X.</i>	DAVLAT TASHQI QARZI VA MOLIYAVIY BARQARORLIKNI TA'MINLASH YO'LLARI	491
<i>Primov S, Shakirov X</i>	RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA "YASHIL" IQTISODIYOTNING STRATEGIK YO'NALISHLARI VA ISTIQBOLLARI.	498
<i>Bozorov J</i>	MEHNAT MIGRATSIYASINI KAMAYTIRISHDA KICHIK BIZNESNING IQTISODIY AHAMIYATI	505
<i>Mamajonov A</i>	STARTAPLARNI QO'LLAB-QUVVATLASH MARKAZLARI FAOLIYATI: JAHON TAJRIBASI VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	511
<i>Samatov A, Kushbakov B</i>	KORXONANING IQTISODIY SALOHİYATIDAN SAMARALI FOYDALANISH JARAYONLARI	516
<i>X.D.Axmedov, Kamalov.Sh</i>	KORXONADA TEXNIKAVIY VA MEHNAT RESURLARINI BOSHQARISH TAHLILI	521
<i>Karabayev R</i>	RAQAMLI IQTISODIYOT: NAZARIY ASOSLARI VA O'ZBEKISTONDA RIVOJLANISH YO'NALISHLARI	527
<i>Туракулов О, Асраев М,</i>	ЛУЧШИЕ РЕШЕНИЯ ДЛЯ ОПТИМИЗАЦИИ ЛОГИСТИКИ	532

<i>Мирзаева О.</i>		
<i>Алимов О</i>	ФОРСИРОВАННАЯ ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЯ БИЗНЕСА В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ: ИИ-ПОДХОД ДЛЯ ЭКСПАНСИИ НА ВНЕШНИЕ РЫНКИ	543
<i>Nazarov X</i>	OCHIQ BANK (OPEN BANKING) FAOLIYATINING XALQARO TAJRIBASI VA O'ZBEKISTONDA QO'LLANILISHI	551
<i>Narbayev Sh.K, Nabixonov S</i>	ISHBILARMONLIK ETIKASINI RIVOJLANTIRISHNI KORPORATIV MADANIYATGA TA'SIRI	560
<i>R.B.Mirzayev</i>	TADBIRKORLIK FAOLIYATIDA SOLIQ HUQUQI MADANIYATINING AHAMIYATI	572
<i>Narbayev Sh.K, Axmadaliyev V.A.</i>	QISHLOQ XO'JALIGI YERLARI MONITORINGINI YURITISHDA MASOFADAN ZONDLASH VA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH	580
<i>Soliyev D</i>	SOLIQ MA'MURCHILIGINI RAQAMLASHTIRISH: AFZALLIKLARI VA IMKONIYATLARI	590
<i>Samatov A, Allanov U</i>	SIFAT MENEJMENT TIZIMIDA NOMUVOFIQLIKLARNI ANIQLASH USULLARI	597
<i>Narbayev Sh, Abdufattoxova H</i>	MENEJMENT FAOLIYATIDA SUN'IY INTELLEKTNING INNOVATSION YECHIMLARI	600
<i>Narbayev Sh.K, Abduqayumov A</i>	KORXONALARDA ESG (Environmental, Social, Governance) KO'RSATKICHLARINI JORIY ETISHDA MENEJMENTNING ROLI	605
<i>Primov S, Akramov J</i>	DAVLAT MOLİYASINING BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING ASOSIY MUAMMOLARI VA BARTARAF ETISH YO'LLARI	611

Ingliz tili muharriri: Norbekov Shohzod Mamarasul o'g'li
Sahifalovchi va dizayner: Zoirov Sardor Ziyodin o'g'li

2026. № 2

© Materiallar ko'chirib bosilganda, **"Management and Economics Scientific Research Journal"** jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pulli asosda chop etiladi.

El. pochta: journals@timeedu.uz

Tel.: +998 95 651 90 00

"Management and Economics Scientific Research Journal" jurnali 19.09.2024-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan 404368-son reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan. Litsenziya raqami:

C-5669639

PNFL: 308906510

Manzilimiz: Toshkent shahar Yakkasaroy tumani
Shota Rustaveli ko'chasi, 114